

skutkovou podstatou, která byla podkladem nař. rozhodnutí, není v důsledku této zásady povolán samostatně hodnotiti výsledky průvodního řízení správního a může nař. rozhodnutí co do jeho skutkového podkladu přezkoumati jen po stránce formální v mezích ustanovení § 6 cit. zákona. Může tedy soud zkoumati jen, zda skutkové zjištění je ve shodě se stavem spisů, jsou-li průvodní prostředky zásadně použitelné, dále, nedošlo-li při řízení k porušení podstatných forem procesních a dopouštějí-li provedené důkazy logicky závěr, k němuž úřad dospěl. Po té stránce namítá st-l, že skutková podstata jemu za vinu kladená je vadná, protože je v rozporu se spisy a úřad důkazy jím vedené nesprávně hodnotil. Tyto námitky nejsou však důvodné. Jak z provedené námitky, že jde o rozpor se spisy, vyplývá, netvrdí vlastně st-l, že by to, co podle výpovědi obvodního inspektora D. vzal žal. úřad za podklad svého rozhodnutí, bylo v rozporu se spisy, nýbrž uplatňuje jen, že skutkové zjištění, že st-l rušil v noci dne 21. srpna 1933 v Nádražní ulici v Chebu noční klid, odporuje výpovědi jeho a výpovědím tří svědků jím vedených. Pak ovšem nejde tu o rozpor se spisy, jak tvrdí stížnost, nýbrž jde o hodnocení provedených důkazů. Že by ve výpovědi obvodního inspektora neměl žal. úřad pro svůj úsudek dostatečného podkladu, stížnost nepopírá. St-l shledává vadu jen v tom, že žal. úřad uvěřil výpovědi obvodního inspektora a nikoli výpovědi jeho a jím vedených tří svědků. Ale ani tato námitka není důvodná. Úřadu přísluší volně hodnotiti provedené průvody jak co do jejich obsahu, tak co do jejich věrohodnosti. Úřad musí ovšem — aby strana se mohla brániti — odůvodniti, proč uvěřil průvodům jedněm a nedal víry druhým. To žal. úřad v daném případě také učinil a vyslovil, že skutkovou podstatu činu bere za dostatečně prokázanou výpovědi obvodního inspektora D. vzhledem k tomu, že výpověď ta byla složena s odvoláním na služební přísahu, a že výpovědím st-lem vedených svědků neuvěřil ze dvou důvodů, a to jednak proto, že se podstatně rozcházejí, pokud se vylíčení děje týče, nejen s výpovědí Jana D., ale i s výpovědí st-le a s údaji jeho odvolání, a jednak proto, že svědci ti se sami zúčastnili rušení nočního klidu. St-l se oběma těmito důvody, p r o č svědkům jím vedeným víra dána nebyla, ve stížnosti neobírá, nýbrž tvrdí jen, že žal. úřad odbyl svědecké důkazy ty prostě tím, že svědkové sami rušili noční klid. Tím ovšem zůstalo stanovisko úřadu co do věrohodnosti svědeckých výpovědí opřeno o další důvod, proti němuž stížnost vůbec nebrojí, a soud nemohl se proto tímto dalším důvodem nař. rozhodnutí vůbec obírat. Je tedy i námitka nesprávného hodnocení důkazů bezdůvodná.

Tím padá i námitka nezákonnosti, kterou st-l vyvozuje jedině z nesprávného zjištění skutkové podstaty.

Č. 14.033.

Pojišťovací právo: I. * Podle § 170 odst. 2 zákona č. 221/1924 Sb. pro pojem bydlíště je rozhodný stav faktický a nikoliv, zda byl soudem povolen rozvod neb oddělené bydlíště. — II. Zákonný požadavek

bydlení ve společné domácnosti (§ 170 odst. 2 poj. zákona) musí být splněn v době vzniku ručitelského závazku, t. j. v době, kdy se nedoplatky pojistného staly splatnými.

(Nález z 22. prosince 1937 č. 5564/35-5.)

Prejudikatura: ad II. Boh. A 12.845/37.

Věc: Okr. nem. pojišťovna v Moravské Ostravě proti rozh. zem. úřadu v Brně z 16. července 1935 o pojistných příspěvcích.

Výrok: Stížnost se zamítá.

Důvody: Záručním platebním výměrem z 6. září 1933 předepsala okr. nem. pojišťovna v Mor. Ostravě, dnešní st-lka, podle ustanovení § 170 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1924 ve znění zákona č. 184/1928 Sb. Brunovi R. a Valerie R. za firmu S. a spol., továrna na kovové zboží ve Vítkovicích, pojistné nemocenského, invalidního a starobního pojištění touto firmou dluhované z let 1932 a 1933 v částce 46.896 Kč.

Odvolání Valerie R., dnešní zúč. strany, zamítl okr. úřad v Moravské Ostravě rozhodnutím z 16. února 1934.

K dalšímu odvolání zúč. strany zem. úřad v Brně nař. rozhodnutím zrušil jak výměr okr. úřadu, tak záruční platební výměr pojišťovny pro nezákonnost z těchto důvodů: Podle ustanovení § 170 odst. 2 poj. zákona ručí manželka bydlící se zaměstnavatelem ve společné domácnosti společně a nerozdílně za pojistné, jež se stalo splatným v době společné domácnosti. Jak z doslovného znění tohoto ustanovení vysvítá, klade zákon důraz na společné bydlení obou manželů ve společné domácnosti. Zákon pojí ručební povinnost manželky výslovně na skutečnost bydlení ve společné domácnosti se zaměstnavatelem, aniž stanoví výjimku jakéhokoli rázu. Toto všeobecné znění cit. ustanovení vylučuje jakýkoli extensivní výklad, a to tím spíše, že tu jde o zvláštní ustanovení ve prospěch nem. pojišťoven, a takovéto zvláštní právo (privilegium) nesmí již podle všeobecných právních zásad býti vykládáno extensivně. Výklad ustanovení § 170 odst. 2 poj. zákona v tom smyslu, že stačí k ručební povinnosti manželky určité hospodářské vztahy mezi manžely, zejména pouhé společné hospodaření, totiž, že svoji výživu a své potřeby kryjí z jednoho zdroje, že se vzájemně podporují, resp. že jeden manžel druhého vyživuje, zkrátka, že žijí v určité hospodářské souvislosti a ve společném společenství, odporuje nejenom výslovnému znění tohoto ustanovení, které mluví jen o bydlení ve společné domácnosti, nýbrž také všeobecným právním zásadám. V daném případě je výpověďmi všech svědků a šetřením policejního ředitelství v Moravské Ostravě prokázáno a pojišťovnou také není popřeno, že Valerie R. bydlila po celou kritickou dobu a také ještě nyní bydlí s dětmi ve zvláštním bytě. Tím, že její manžel jí občas v jejím bytě navštěvuje, se toto zvláštní bydlení ještě nezrušuje. Okolnost však, že její manžel tento byt najal a platí a i jinak

se stará o výživu manželky a dětí, sama o sobě ještě nemůže nahraditi zákonnou podmínku společného bydlení a nemůže tedy podle shora řečeného míti za následek ručební povinnost manželky ve smyslu § 170 odst. 2 poj. zákona.

O stížnosti okr. nem. pojišťovny uvážil nss: — —

Posuzuje spor podle ustanovení § 170 odst. 2 poj. zákona uvážil soud: V tomto předpisu zákon stanoví: Manželka (manžel) bydlící se zaměstnavatelem ve společné domácnosti ručí takto (sc. podle odstavce 1) za pojistné, jež se stalo splatným v době společné domácnosti. — V nálezu Boh. A 11.964/35 . . . odůvodnil nss, že pojmy bydlení ve společné domácnosti a žítí ve společné domácnosti, jak jich obou zákon užívá (srov. § 96 a § 170), nejsou pojmy totožné, nýbrž od sebe odlišné. Na tomto názoru trvá soud i v tomto sporném případě. Správně proto vyslovil žal. úřad, že podle zákona rozhodující jest jen, bydlí-li manželka ve společné domácnosti se svým manželem, a že je nerozhodné, zda ji manžel občas v bytě jejím navštěvuje, zda tento byt najal a platí a i jinak se stará o výživu manželky a dětí. Tvrdí-li stížnost opak, vycházejíc z pojmu nikoli společného bydlení, ale společného soužití, a vytýká-li žal. úřadu, že proti zákonu vytvořil si fikci společného bydlení, na níž buduje nař. rozhodnutí, a že dopustil se vady řízení, nevyšetřiv skutečnosti mluvící pro faktické soužití manželů, není důvodná, neboť právě ona buduje své námitky na stanovisku, které nemá opory v zákoně. —

Stížnost ovšem uplatňuje další námitky i pro případ, že pojem bydlení ve společné domácnosti není identický s pojmem spolužití ve společné domácnosti. Především namítá st-čka po právní stránce, že žal. úřad vyložil zákon nesprávně, když zákonný požadavek bydliště chápe jako bydliště faktické a při tom přehlíží, že podle zákona nerozhoduje stav faktický, zda manželka s manželem skutečně bydlí, nýbrž stav právní, zda oddělené bydliště bylo manželům povoleno soudně. Dokud se tak nestalo, dlužno podle názoru stížnosti trvati na tom, že tu společné bydlení jest, i když manželé spolu fakticky nebydlí, neboť manželé nesmí zrušiti fakticky společnou domácnost, manželské společenství, ale každý z obou manželů, nechce-li sdíleti s druhým manželské společenství, resp. společnou domácnost, musí se dovolati rozhodnutí občanských soudů, a to buď v cestě rozvodu nebo rozluky, nebo třeba jen v cestě pouhého prozatímního opatření. I tato námitka není důvodná, neboť vyvěrá z nesprávného výkladu zákona. Při výkladu zákona je zjistiti podle interpretačního pravidla § 6 o. z. o. vlastní (přirozený) význam slov v jejich spojitosti a pak zřejmý úmysl zákonodárcův. Vlastní význam slov v jejich spojitosti podává se z jejich jazykového obsahu gramaticko-logickým výkladem zákona. Slovům a větám, jimiž zákon mluví, je tedy rozuměti tak, jak se jim obyčejně a obecně rozumí, leda že by zákon sám dal zřejmě najevo úmysl, že má se jim rozuměti ve smyslu odchylném a zvláštním. Aby takový úmysl zákonodárcův byl zřejmý, musí býti ne sice výslovně, ale poznatelně zákonodárcem projeven (srov. na př. Boh. A 2571/23). Již sama skutečnost, že zákonodárci nepokládali za potřebné vysvětliti v § 170 pojem bydlení ve společné domácnosti, jak to učinil

s pojmem žití ve společné domácnosti v § 96, mluví pro to, že zákon chtěl užiti pojmu toho tak, jak se mu obyčejně a obecně rozumí. Z přirozeného významu slov v jejich spojitosti pak plyne, že »manželkou (manželem) bydlícím se zaměstnavatelem ve společné domácnosti« lze rozuměti jen toho, kdo se zaměstnavatelem skutečně bydlí. To vyplývá již z té spojitosti, že zákon, jakkoli má na mysli manžely, mluví o bydlení manželky (manžela) se zaměstnavatelem. Pro úsudek, že se slovům těm má rozuměti ve smyslu odchylném a zvláštním, jak zato má st-lka, že totiž bydlícím manželem je také manžel se zaměstnavatelem (druhým manželem) skutečně nebydlící do té doby, dokud soud oddělené bydliště manželům nepovolil, bylo by tudíž třeba odvolávaní se na zřejmý, t. j. ze zákona poznatelný projev vůle zákonodárce. Takového projevu však zákonodárce neučinil. Pro uvedený výklad mluví i další úvaha, že předpis § 170 o ručení dlužno vykládati jako předpis výjimečný restriktivně a nikoliv extensivně, jak stížnost činí. Jeví se tudíž uvedená námitka stížnosti bezdůvodnou a důsledně bezdůvodnými jsou i námitky vadnosti řízení to vytýkající, že úřad nezjišťoval, zda u manželů R. na oddělené bydliště soudem uznáno bylo.

St-lka ovšem i pro případ, že bylo by třeba vycházeti z pojmu bydlení jako stavu faktického, má další námitky proti nař. rozhodnutí, uplatňujíc po stránce skutkové, že oba manželé spolu skutečně bydlí, a to v době u matky, resp. u tchyně Valerie R., totiž u Rosalie R., a vytýkajíc dále po stránce právní, že je nerozhodno, že snad Valerie R. obývá jiný pokoj nebo jiný byt než Bruno R., který používá v témže domě jiné místnosti za svoji pracovnu, kde snad někdy přespává. Tyto námitky pramení z nesprávného základního názoru st-lky o tom, která doba je rozhodná pro posouzení, zda zákonný předpoklad bydlení ve smyslu § 170 zákona splněn jest. Jak již nss vyslovil v nálezu Boh. A 12.845/37, musí zákonný požadavek bydlení ve společné domácnosti býti splněn v době vzniku ručitelského závazku, t. j. v době, kdy se nedoplatky pojistného staly splatnými. Poněvadž v daném případě šlo o nedoplatky z let 1932 a 1933, bylo pro spor rozhodným, zda v této době, kdy se nezaplacené pojistné stalo splatným, měla zúč. strana zvláštní byt. Jak z výsledků šetření plyne, bydlila Valerie R. v této, pro spor rozhodné době ve Vítkovicích, Hviezdoslavova ul. č. 24 a měla tedy zvláštní byt, neboť do domu ve Vítkovicích, Husitská ul. č. 20, kde bydlil Bruno R. u své matky, přestěhovala se teprve 1. února 1934. Shora řečené námitky jsou tudíž založeny na mylném právním stanovisku v otázce, které bydliště je podle zákona rozhodné — a proto zcela bezdůvodné.

Č. 14.034.

Pojišťovací právo: * Ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 29/1909 ř. z. je platiti úroky z prodlení ode dne splatnosti jen z oné částky pojistného, jež nebyla do jednoho měsíce po splatnosti zaplacená.

(Nález z 22. prosince 1937 č. 5574/35-4.)